

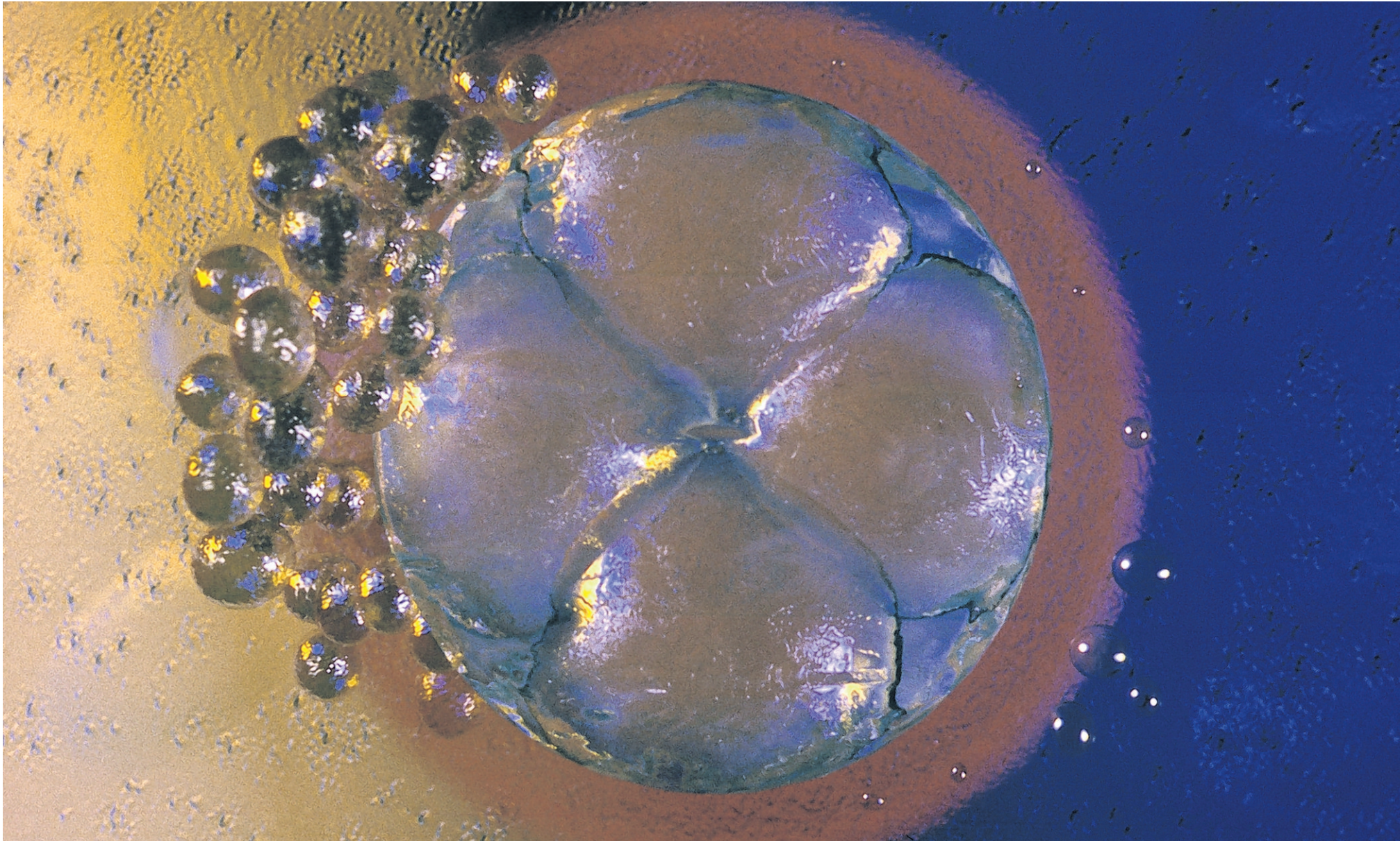
EMBRYOKWEEK ZUIVER VOOR ONDERZOEKSDOELEN

Verruiming van de embryowet is al lang de wens van wetenschappers. De wet is twee keer geëvalueerd en daarbij werd gewezen op de voordelen van embryokweek zuiver voor onderzoeksdoelen. Sinds een paar jaar staat de wet het toe om restembryo's – die overschieten na ivf – te gebruiken.

Voor veel onderzoeken leveren die net niet het goede materiaal. In haar aankondiging eind vorige week van de wetsverruiming noemt minister Edith Schippers onderzoek naar het voorkomen van erfelijke ziektes en naar betere voortplantingstechnieken. Bij dat laatste gaat het om mensen die nu

niet vruchtbaar zijn, of die door ziekte onvruchtbaar dreigen te worden en hun genetisch materiaal willen invriezen. De verruiming geldt alleen voor onderzoek. Alle onderzoeksvoorstellen worden streng beoordeeld en iedere betrokkene moet toestemming geven

voor het gebruik van zijn of haar lichamelijk materiaal, aldus Schippers. De Maastrichtse hoogleraar medische ethiek Guido de Wert toonde zich direct voorstander. Volgens hem gaat het om noodzakelijk onderzoek dat anders enkel in het buitenland kan worden uitgevoerd.

Een drie dagen oud, gekloond menselijk embryo – gecreëerd in Newcastle. FOTO EPA

waardigheid, goede zorg en beschermwaardigheid van het leven.' Boer: "Je kunt zeggen: een embryo zit aan de rand van het leven. Maar ook aan de rafelranden van het leven is bescherming nodig. Stel dat je zou zeggen dat je drie mensen kunt redden door er één op te offeren? Dat je iemand van straat plukt omdat hij met zijn organen meerdere anderen kan redden? Zo wil je niet redeneren. Maar voor een embryo lijken die argumenten ineens helemaal niet meer te gelden. Het embryo is het kind van de rekening."

Het doel van meer embryo-onderzoek – betere voortplanting – daar is Boer niet tegen. "Integendeel, ik vind dat prima. Dat past ook goed in de protestantse traditie. Daar zul je hoogstens wat onvrede vinden met het gebruik van donormateriaal. Maar iemand die door ziekte onvruchtbaar dreigt te worden, helpen met betere technieken om later toch zwanger te worden, dat lijkt mij heel goed.

"Ik zou wel pleiten voor beperkingen. Willen we echt dat het gewoon wordt dat een vrouw van 58 moeder wordt? Als je die mogelijkheid aanbiedt, zul je zien dat men het moment van kinderen krijgen gaat uitstellen. We moeten ons afvragen wat het betekent voor die kinderen om oudere ouders te hebben. En bedenken dat de kinderen die geboren worden met die betere technieken, op hun beurt mogelijk ook verminderd vruchtbaar zijn. Dat heeft

ook weer gevolgen als die generatie kinderen wil. Maar dat zijn allemaal praktische argumenten, geen principes. We moeten niet denken dat het leven van a tot z maakbaar is."

Belofte

En de belofte van onderzoekers en minister dat met deze verruiming beter onderzoek mogelijk is naar erfelijke ziekten? "Ja, dat vind ik een heel steekhoudend argument", zegt Boer. "Dat zou goed onderzoek zijn. In mijn afwijzing zou dat argument alleen niet de doorslag geven. Zeker niet met de huidige snelheid van besluitvorming."

Onder ethici in Nederland bespeurt Boer weinig discussie hierover. "De grote meerderheid is liberaal: de autonomie van de wilsbekwame mens staat bij hen centraal. 'Ik beslis', daar gaat het om in de liberale ethiek. Maar er is ook een andere benadering, de gemeenschapsgeschiede ethiek. Die houdt zich bezig met vragen als 'wat betekent het voor de ander dat ik iets beslis?'"

De heerschappij van die liberale 'D66-ethiek' ziet Boer in het embryowetdebat, maar ook bij andere kwesties. "De meeste ethici maken zich er druk om dat iemand die dement wordt en die in zijn wilsbeschikking ooit aandrang op euthanasie in die situatie, dat die dat recht ook krijgt. Met kwetsbare mensen of met wilsonbekwamen weten we ons tegenwoordig geen raad."

‘Willen we echt dat het gewoon wordt dat een vrouw van 58 moeder wordt?’

THEO BOER SCHUWT TEGENSpraak NIET

Geboren Rotterdammer **Theo Boer** (56) is opgeleid als theoloog en vanaf 2001 werkzaam als docent ethiek. Vanaf 2014 bekleedt hij de bijzondere leerstoel Ethiek van de Zorg bij de Theologische Universiteiten te Groningen en Kampen. In zijn oratie vorig jaar wees hij op de nadelen van de 'voorspellende geneeskunde' zoals de Total Body Scan. Dat soort preventief medisch onder-

zoek zou volgens Boer vooral angst aanwakkeren bij gezonde mensen, die eraan beginnen om later maar niet de schuld te krijgen als zou blijken dat ze een ziekte onder de leden zouden hebben. Theo Boer was negen jaar lang lid van een Regionale Toetsingscommissie Euthanasie. Toenmalig justitieminister Winnie Sorgdrager vroeg hem in die commissie om ook de 'tegenspraak' te organiseren. Bij zijn afscheid van die commissie waarschuwde hij ervoor om het lijden niet te snel als 'ondraaglijk' te beschouwen: hij zag verschillende mensen die euthanasie kregen, maar waarschijnlijk nog goede jaren voor de boeg gehad zouden hebben.